

Nr 60.

Av herr **Ljungberg m. fl.**, om anslag för bidrag till *Lenningss textiltkniska institut i Norrköping*.

Textiltknisk fackundervisning meddelas inom vårt land endast vid två undervisningsanstalter, nämligen vid de textiltkniska instituten i Borås och Norrköping. Även dessa bägge anstalter ha i viss mån differentierade utbildningsuppgifter. Vid bägge finnas visserligen allmänna textiltkniska kurser, men vardera institutet lämnar dessutom undervisning inom sina speciella fackområden. Bägge instituten åtnjuta i egenskap av särskilda anstalter för yrkesundervisning sedan åtskilliga år tillbaka statsbidrag. Lenningss textiltkniska institut i Norrköping har sålunda allt sedan budgetåret 1937/38 erhållit ett statsbidrag av 18.000: — kr. om året.

Även för budgetåret 1942/43 äskas i statsverkspropositionen (åttonde huvudtiteln, J: 16) anslag med enahanda belopp. Under hänvisning dels till att institutet sedan år 1937 betydligt utvecklats sin verksamhet genom upptagandet av nya undervisningsområden samt anskaffning av nya maskiner och annan undervisningsmateriel och dels till av krigsförhållandena uppkomna avsevärda utgiftsökningar för löner m. m. har institutets styrelse anhållit om statsbidrag för nästkommande budgetår med ett till 27.000: — kr. förhöjt belopp. Skolöverstyrelsen har med hänsyn till institutets betydelse för den nu särskilt viktiga textilindustrien tillstyrkt en anslagshöjning med 5.000: — kr. till 23.000: — kr. Av statsfinansiella skäl har departementschefen emellertid icke ansett sig kunna förorda bifall till framställningen om anslagshöjning utan tillstyrkt, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 18.000: — kronor.

Emellertid torde det vara ofrånkomligt att verksamheten vid anstalten inskränkes, därest icke höjt bidrag från staten kan erhållas. I det svåra läge, vari landets försörjning med textilvaror under den nuvarande krisen av kända anledningar kommit, synes en sådan utveckling icke vara önskvärd. Redan i fredstid förelåg i själva verket ett mycket framträdande behov av vidgade utbildningsmöjligheter på det fackområde, institutet företräder. Detta behov har ytterligare accentuerats under den rådande krisen, då det blivit nödvändigt att inom textilindustrien helt eller som inblandningsmaterial övergå till nya spånadsämnen, vars beredning och bearbetning ställer nya problem och kräver utveckling av en därefter anpassad teknik. Åtskilliga textilvaror, som tidigare i väsentlig omfattning importerades, måste nu tillverkas inom landet. Som exempel i sistnämnda avseende kan hänvisas till trikåvaror, eftersom just den trikåindustriella avdelningen är

en av de specialiteter, som ägnas särskild uppmärksamhet vid det här ifrågavarande institutet. Även om statsfinansiella skäl icke tillåta ett tillgodoseende för närvarande av vidgade utbildningsmöjligheter på det textiltekniska området, synes det vid sådant förhållande vara ett allmänt intresse att upprätthålla de möjligheter i detta avseende, som redan finnas.

Lennings textiltekniska institut är för upprätthållandet av sin verksamhet förutom till bidrag av stat och kommun samt vissa enskilda, stödjande föreningar hänvisat till ränteavkastningar av en donationsfond samt till inkomsten av elevavgifter och försäljning av vid institutet tillverkade varor. Efter vad vi erfarit ha inkomsterna under de två senast avslutade räkenskapsåren (1/7—30/6) fördelat sig enligt nedanstående sammanställning.

	1939/40	1940/41
Statsbidrag	18.000:—	18.000:—
Av kommunen anvisade medel	11.340:—	11.340:—
Bidrag från vissa föreningar	6.000:—	6.000:—
Fondavkastning	6.592:32	7.312:63
Särskilt bidrag	432:43	—
Elevavgifter	8.315:—	3.665:—
Vinst å försålda varor	7.677:53	16.269:88
Summa inkomster kronor	58.957:28	62.587:51
Utgifterna ha överstigit inkomsterna med	586:09	720:61
Summa utgifter kronor	58.943:37	63.308:12

Som framgår av sammanställningen framträda växlingarna i inkomster starkast beträffande influtna elevavgifter och vinst på försålda varor. Den sistnämnda posten redovisas emellertid icke i sammanställningen med nettobeloppen, utan skola från de däri angivna beloppen dragas vissa motsvarande utgifter. Nettobeloppet för försålda varor blir därför för 1939/40 4.725:38 kr. och för 1940/41 11.452:88 kr. Bägge dessa belopp äro emellertid onormalt stora, det sista är en rekordsiffra, som förklaras av att för tillverkningen i väsentlig omfattning kunnat tillgodogöras till fredspriser inköpta råvarulager. I viss mån har jämväl bidragit att ett äldre lager färdiga varor kunnat säljas till förmånliga priser. Då dessa lager enligt uppgift i det närmaste äro uttömda, måste man för framtiden räkna med betydligt mindre överskott på försäljningen. Institutets styrelse har för 1942/43 beräknat överskottet på denna post till 2.900:— och anser detta värde efter all sannolikhet ligga i överkant.

Elevavgifterna däremot voro under 1939/40 icke mindre än 4.650:— kr. större än under 1940/41. I viss mån beror denna nedgång på minskat antal betalande elever. Elevantalet har dock icke på långt när minskat i samma proportion som de influtna avgifterna. Under fredsförhållanden anlidades

institutets undervisning av ett ganska stort antal utländska medborgare framför allt från de nordiska länderna. Dessa elever fingo erlægga avsevärt högre avgifter än svenska. Antalet utländska elever har avsevärt minskats under kriget. Sålunda åtnjoto 17 utlänningar undervisning under läroåret 1939/40 medan antalet 1940/41 hade sjunkit till 4. Till minskningen i inkomster av elevavgifter har också bidragit att svenska elever, som under läsåret 1939/40 inkallades i beredskapstjänst och därför måst avbryta undervisningen, under 1940/41 tillåtits återupptaga sina studier utan erläggande av ny elevavgift.

I medeltal för de fem läsåren 1936/37—1940/41 ha 40 elever åtnjutit undervisning, varav 10 utlänningar. Under innevarande läsår utgör enligt uppgift elevantalet likaledes 40. På grund av den minskade tillströmningen av utlänningar räknar institutets styrelse för läsåret 1942/43 med en inkomst av elevavgifter av 5.000:— kronor.

På de starkast växlande posterna bland inkomsterna skulle således enligt styrelsens beräkning under läsåret 1942/43 inträda en minskning, som i förhållande till jämförelseåren 1939/40 och 1940/41 uppgår till i runda tal resp. 5.100:— och 7.200:— kronor.

Då de bägge jämförelseåren visa underskott, är det vid sådant förhållande uppenbart att ökade inkomster för budgetåret 1942/43 måste sökas, för att verksamheten skall kunna upprätthållas i sin nuvarande omfattning, detta i synnerhet som utgifterna naturligtvis på grund av kristiden fortfara att stiga. I själva verket beräknas vid oförändrat statsbidrag en brist av 9.000:— kr. uppkomma för nästa budgetår. Det synes icke kunna begäras att hela denna brist skall täckas genom ökat statsbidrag. Skolöverstyrelsen har tillstyrkt en höjning av statsbidraget från 18.000:— till 23.000:— kr. Med stöd härav och under åberopande av det ovan anförda hemställa vi,

att riksdagen ville besluta att till *Särskilda anstalter för yrkesundervisningen: Bidrag till Lennings textiltekniska institut i Norrköping* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av kronor 23.000:—.

Stockholm den 21 januari 1942.

Martin Ljungberg.

Karl Ward.

Fridolf Thapper.

Elsa Johansson.

Åke Wiberg.

Alarik Hagård.